

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
Директорлар кеңесінің сырттай отырысының
2020 жылғы «20» мамырдағы № 36 хаттамасына
2022 жылғы «18» қаңтардағы № 2 өзгерістер
қосымша

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты

1-тарау. Жалпы ереже және глоссарий

1. Осы «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-тың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты (бұдан әрі – Саясат) Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – ҚР), Қазақстан Республикасының Қылмыстық Кодексіне, «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – Банк) ішкі құжаттары және халықаралық стандарттар негізінде жүзеге асырылады.

2. Осы Саясат Банктің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға қарсы іс-қимылға және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың зардаптарын барынша азайту және/немесе жою шараларына, сондай-ақ банктің, оның қызметкерлерінің, банк атынан және оның мүддесінде әрекет етуге құқығы бар өзге де тұлғалардың Банктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы қолданылатын заңнаманың нормаларын сақтауын қамтамасыз етуге бағытталған негізгі қағидаттар мен талаптарды айқындайтын негізгі ішкі құжаты болып табылады.

3. Осы Саясаттың ережелері Банктің барлық құрылымдық бөлімшелеріне, қызметкерлеріне, органдарына қолданылады және Банкте сыбайлас жемқорлықты болдырмау және қарсы іс-қимылда негізгі элементтер болып табылатын негізгі талаптар мен стандарттарды белгілейді.

4. Банктің еншілес ұйымдары осы Саясатқа олардың орналасқан жері мемлекетінің заңнамасына және (немесе) оларға заңнамалық түрде айқындалған талаптарға қайшы келмейтін бөлігінде өзінің ішкі талаптарын сәйкестендіреді, бұл ретте жоғарыда аталған қатысушылардың саясаттың нормалары мен талаптарын іске асыруы кезінде олар орналасқан елдің талаптары басым болып табылады.

5. Банк өз қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың кез келген түріне толық төзбеушілік принципін ұстанады. Банк саясаттың принциптері мен талаптарын барлық қызметкерлерге таратуға ұмтылады, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша тиісті міндеттерді сақтауды күтеді.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыру саласындағы қызметті үйлестіруге жауапты бөлімше және осы құжаттың иесі ішкі қауіпсіздік басқармасы (бұдан әрі – ІҚБ) болып табылады.

7. Осы Саясатта мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

Банктің уәкілетті органы – Директорлар кеңесі / Банк Басқармасы.

Қызметкер – Банкпен еңбек қатынастарында тұратын және еңбек шарты бойынша жұмысты тікелей орындайтын жеке тұлға.

Клиент – банктік қызметтерді тұтынушы болып табылатын немесе банктік қызметтерді пайдалануға ниет білдірген жеке, заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер.

Сыбайлас жемқорлық – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтар беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу.

Бірінші қорғау желісі – екінші және үшінші қорғау желісіне жататын бөлімшелерді қоспағанда, Банктің барлық құрылымдық бөлімшелері.

Екінші қорғау желісі – тәуекелдерді басқару, комплаенс-бақылау бөлімшелері және бақылау функцияларын жүзеге асыратын басқа да бөлімшелер (өз құзыреті шеңберінде қауіпсіздік, сапаны бақылау, персоналды басқару, қаржылық бақылау, операциялық тәуекел функцияларын жүзеге асыратын бөлімшелерді, сондай-ақ заң қызметі мен кеңсені қоса алғанда).

Үшінші қорғаныс желісі – Ішкі аудит қызметі.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық – сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік), ол үшін заңмен әкімшілік және қылмыстық жауапкершілік белгіленген.

Контрагент – Банкпен шарт бойынша тарап болып табылатын, оның ішінде агент және серіктес болып табылатын және Клиент болып табылмайтын жеке немесе заңды тұлға;

Мүдделер қақтығысы – Банктің лауазымды тұлғаларының және (немесе) оның қызметкерлерінің жеке мүдделілігі мен олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындауы немесе банктің және (немесе) оның қызметкерлерінің және (немесе) клиенттерінің мүліктік және өзге де мүдделері арасында банк және (немесе) оның клиенттері үшін қолайсыз салдарларға әкеп соғуы мүмкін, сондай-ақ акционерлердің топтары арасындағы, банктің акционерлері мен лауазымды тұлғалары арасындағы, акционер мен еңбек ұжымы арасындағы, меншікке, қаржы ағындарына және жалпы бизнеске қатысты, , Бас банк пен филиалдың, Банк және оның еншілес ұйымдары арасындағы қайшылық туындайтын жағдай.

Сыйлық – кез келген құндылықтарды әдеттегі бағаны, оның ішінде ақшаны, бағалы қағаздарды және өзге де мүлікті, пайданы және мүліктік сипаттағы көрсетілетін қызметтерді (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді, ойын-сауық, демалыс, көлік шығыстарын төлеу, несие, жеңілдіктер, мүлікті, оның ішінде тұрғын үйді пайдалануға беру, қайырымдылық салымдар, қайырмалдық және басқалар) төлеуге міндеті жоқ материалдық немесе материалдық емес нысанда беру немесе беруге уәде беру, лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамау ниетімен, яғни беру шарттары үшін неғұрлым тиімді, белгіленген ҚР заңнамасымен және/немесе Банктің ішкі құжаттарымен анықталады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – Банктің өз өкілеттігі шегінде оның органдарының қызметін қоса алғанда, корпоративтік мәдениет элементтерін, Банктің ішкі құжаттарымен регламенттелген ережелер мен рәсімдерді енгізуге бағытталған, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуды, оның ішінде сыбайлас жемқорлық себептерін анықтау және одан әрі жою (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу) бойынша сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды шектеу және жою бойынша қызметі.

2-тарау. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға қарсы іс-қимыл шараларының негізгі қағидаттары мен жүйесі

8. Осы саясаттың негізгі мақсаты – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, алдын алу, ашу және тергеу, сондай-ақ Банк қызметкерлерінің құқыққа қарсы, әдепсіз, сыбайлас жемқорлық мінез-құлқының жағдайларын азайту. Осы Саясат сыбайлас жемқорлық бағыттылығының барлық көріністеріне төзбеушілікті қалыптастыруға және сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерінің мәнін түсінуге, олардың нысандары мен көріністерін ҚР заңнамасының талаптарын және халықаралық құқықтың қолданылатын нормаларын бұза алатын жағдайлардың алдын алу және жолын кесу үшін қалыптастыруға бағытталған.

9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесінің негізгі міндеттері:

- 1) Банктегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидалары мен қағидаларын белгілеу;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға және Банкті, сондай-ақ қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелдерін азайтуға бағытталған тиімді тетіктерді, рәсімдерді, бақылау және өзге де іс-шараларды құру;
- 3) Банкте сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, оның ішінде дұрыс емес есептерді жасауға және жалған құжаттарды пайдалануға жол бермеу;
- 4) Банк қызметінің барлық деңгейлерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы қағидаттарды енгізу;
- 5) Банк қызметкерлерінде осы саясаттың қағидаттарын бірыңғай түсінуді қалыптастыру;
- 6) Банктің уәкілетті органын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар және сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қарсы іс-қимыл шаралары туралы хабардар ету, сондай-ақ Директорлар кеңесінің қарауына осы саясаттың іске асырылу барысы туралы жыл сайынғы есепті ұсыну;
- 7) сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттер жасағаны үшін жауапкершілік шараларын қолдану.
- 8) сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік ахуалын қалыптастыру;
- 9) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың салдарларын жою;
- 10) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу кіреді.

10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары кезінде Банк мынадай қағидаттарға негізделеді:

- 1) заңдылық және корпоративтік этика;
- 2) сыбайлас жемқорлық іс-қимылдарын кез келген нысанда және көріністерде болғызбау;
- 3) корпоративтік басқарудың барлық деңгейлерінде сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерінің көріністеріне қолданылмайтын қарым-қатынас;
- 4) сыбайлас жемқорлық іс-қимылдарына жол бермеу, оның ішінде банкте белгіленген рәсімдер негізінде мүдделер қақтығысын болғызбау және реттеу;
- 5) жариялылық және ашықтық;
- 6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын жүйелі және кешенді пайдалану;
- 7) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларын басым қолдану;
- 8) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жазаның бұлтартпастығы болып табылады.

3-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша алдын алу және шаралар қабылдау бойынша іс-шараларды жүзеге асыру

11. Банкте сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мынадай негізгі шараларды қолдану арқылы жүзеге асырылады, бірақ олармен шектелмейді:

- Банк мерзімді негізде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды, оның қызметінде тұтастай және жекелеген бағыттар үшін анықтайды, бағалайды және зерделейді;

- Банк шарттар жасау кезінде контрагенттердің Банк қызметкерлерімен іскерлік қарым-қатынас тәуекелдерін анықтау және азайту бойынша жұмыстарды жүзеге асырады және тауарлар мен қызметтерді сатып алу рәсімдерінің орындалуына мониторинг жүргізеді, сондай-ақ банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес шарттар жасасу шарттарының сақталуы;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша жауапты құрылымдық бөлімшелердің қатысуымен семинарлар, дәрістер өткізу жолымен сыбайлас жемқорлықты қабылдамауды қалыптастыру мақсатында сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру жүйесін енгізу.

Бұл ретте сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндетті оқыту:

- Банктің уәкілетті органының мүшелері;
- бірінші қорғау желісінің қызметкерлері,
- екінші қорғаныс желісінің қызметкерлері,
- үшінші қорғаныс желісінің қызметкерлері үшін өткізіледі.

- Банк сыбайлас жемқорлықты қабылдамаудың белсенді ұстанымын қалыптастыру мақсатында Банк қызметкерлерімен ақпарат беру және түсіндіру әңгімелерін жүргізу арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет деңгейін арттыруға жәрдемдеседі;

- Банк қызметкерлерінің, сондай-ақ үшінші тұлғалардың Банктің осы саясатына, Банктің басқа ішкі құжаттарына және ҚР заңнамасына қайшы келетін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаудың белгілі фактілері немесе күдігі туралы хабарлау құқығын қамтамасыз етуі.

12. Сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерінің туындауын болдырмау мақсаты уәкілетті органдардың және Банк қызметкерлерінің қызметінде өз өкілеттіктері шегінде:

- 1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға төзбеушілікті кез келген нысанда қалыптастыру;

- 2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында корпоративтік және әлеуметтік жауапкершілікті қалыптастыру;

- 3) сыбайлас жемқорлық іс-қимылдарына қарсы күрес – сыбайлас жемқорлық іс-қимылдарын анықтау, алдын алу, жолын кесу, ашу және тергеу;

- 4) сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің зардаптарын барынша азайту және/немесе жою;

- 5) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлама;

- 6) сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттеріне жол берген адамдарды жауапқа тарту.

13. Банкте сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау тәуекелдерін тиімді анықтау, бағалау және азайту үшін мынадай негізгі тәсілдер қолданылады:

1) сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің туындау тәуекелдерін басқару кезінде тиісті бақылауды қамтамасыз ету;

2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілері немесе қызметкерлерге сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға көндіру мақсатында жүгінудің кез келген жағдайлары туралы келіп түскен кез келген ақпаратты бағалау және өңдеу;

3) Банк қызметкерлері үшін банкте бір мезгілде жұмыс істей отырып, үшінші тұлғалардың жарғылық капиталдарына және/немесе басқару органдарына қатысуға шектеу;

4) заңды түрде белгіленген және/немесе еңбек келісімдерінде белгіленген Банктің лауазымды тұлғаларына және басшы лауазымдарға кандидаттарға қойылатын талаптарды ұсыну;

5) сыйлықтармен және өкілдік шығыстармен жұмыс істеу ережелерін белгілеу;

6) Банктегі мүдделер қақтығысын, оның ішінде әлеуетті мүдделер қақтығысын реттеу және болдырмау мақсатында ақпаратты ашу тәртібін белгілеу;

7) Банк жасайтын барлық төлемдердің толық және дұрыс есебін жүргізу және құжаттау;

8) Банк контрагенттерін бағалау, талдау және іріктеу рәсімдерін, сондай-ақ олармен өзара іс-қимыл жасау қағидаларын белгілеу;

9) Банктің бір қызметкеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды әзірлеу, іске асыру және іске асыруды бақылау үшін жауапкершілікті жүктеуге жол бермеу мақсатында бақылау рәсімдерін енгізу;

10) Банкте мүдделер қақтығысының туындауы/сыбайлас жемқорлық әрекеті туралы хабарланған жағдайда банк қызметкерлеріне қорғау шараларын қамтамасыз ету;

11) осы саясаттың қағидалары мен талаптарын Банк бөлімшелерінің барлық қызметкерлеріне және басшыларына жеткізу;

12) сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттер жасаған адамдарды жауапкершілікке тарту;

13) Банк қызметінің ашықтығы мен жариялылығы (құпия ақпаратты таратуға байланысты шектеулерді ескере отырып).

14. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау қатерін басқару жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін Банк үш қорғаныс желісі негізінде осы тәуекелді басқару процесіне қатысушыларды анықтайды:

бірінші қорғау желісін Банктің құрылымдық бөлімшелері қамтамасыз етеді. Бұл құрылымдық бөлімшелердің басшылары сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау тәуекелдерін анықтау, өлшеу, мониторингілеу және бақылау үшін жауапты;

екінші қорғаныс желісін бақылау функцияларын орындайтын бөлімшелер қамтамасыз етеді;

үшінші қорғау желісін Ішкі аудит бөлімшесі тексеру барысында ішкі бақылау жүйесінің, тәуекелдерді басқару және банктегі корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау арқылы, оның ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау бөлігінде қамтамасыз етеді.

4-тарау. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің тізбесін айқындау

15. Осы Саясат мақсатында сыбайлас жемқорлық іс-әрекеттерімен мынадай іс-әрекеттер айқындалады:

1) Банкке қатысты не Банктің атынан немесе мүддесінде, оның ішінде мемлекеттік органдар мен олардың қызметшілеріне немесе мемлекеттік міндеттерді атқаруға уәкілеттік берілген өзге де адамдарға немесе сыбайлас жемқорлық туралы Заңға сәйкес оларға теңестірілген адамдарға, өзге де заңды тұлғалар мен олардың қызметкерлеріне, басқару органдары мен аталған заңды тұлғалардың өкілдеріне қатысты;

2) тікелей немесе жанама, жеке немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы;

3) мақсатына қарамастан, әкімшілік, бюрократиялық және өзге де формальдылықтарды және өзге де рәсімдерді кез келген нысанда оңайлатуды, сыбайлас жемқорлық әрекеттерімен ұштасқан бәсекелі және өзге де артықшылықтарды қамтамасыз етуді қоса алғанда;

4) кез келген нысанда, оның ішінде ақшаны, құндылықтарды, сыйлықтарды, жеңілдіктерді не өзге де мүлікті немесе мүліктік сипаттағы қызметтерді, өзге де мүліктік құқықтарды алу/беру нысанында.

16. Осы Саясатта Банктің сыбайлас жемқорлық тәуекелдері, ең алдымен, мынадай сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтармен байланысты:

1) пара беру;

2) парақорлыққа делдал болу;

3) Банк қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының заңнамасында және/немесе Банктің ішкі нормативтік құжаттарында көзделмеген қаржылық немесе өзге пайданы/артықшылықтарды алу үшін қызметтік жағдайына және/немесе лауазымдық өкілеттіктеріне байланысты мүмкіндіктерін өзі үшін немесе үшінші тұлғалардың пайдасына пайдалануы;

4) қаржылық не өзге пайда/ артықшылықтар алу мақсатында өзінің лауазымдық жағдайын Банктің заңды мүдделеріне қайшы өзге де заңсыз пайдалану.

17. Банк қызметкерлеріне осы Саясаттың 4-тарауында көрсетілген кез келген әрекеттерді жасауға тыйым салынады.

18. Егер банк қызметкеріне осы Саясат талаптарының бұзылу фактісі туралы белгілі болған жағдайда, сондай-ақ банк қызметкеріне осы Саясаттың бұзылуына себепші болатын шарттар ұсынылған жағдайда, қызметкер бөлімшенің тікелей басшысын хабардар етуі қажет.

5-тарау. Банк саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары

19. Банк қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатында оларға қандай да бір тұлғалардың жүгінуінің кез келген жағдайлары туралы өзінің тікелей басшыларына немесе банктің ІҚБ-на хабарлауға тиіс.

20. Банктің кез келген қызметкерінде ақпарат пайда болған кезде немесе Банкпен өзара іс-қимыл жасайтын басқа қызметкерлердің, контрагенттердің немесе өзге тұлғалардың ықтимал сыбайлас жемқорлық әрекеттері немесе әрекетсіздіктері туралы күдік болған жағдайда бұл туралы банктің «Сенім телефонына» хабарлау қажет.

21. Банк барлық өтініш берушілерге қатысты құпиялылық қағидатын сақтауға, сондай-ақ мәлімделген мәліметтерге қатысты Банк белгілеген мерзімде тексеру жүргізілетініне кепілдік береді, қызметкер, егер ол сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің болжамды фактісі туралы хабарласа, оның ішінде өтініште көрсетілген фактілер тексеру барысында растама алмаса санкцияларға ұшырамайды және бұл қызметкердің еңбек қатынастарында әсер етпейді (еңбек шартын бұзу, басқа лауазымға ауыстыру, еңбекті ынталандыру және т. б.). Алайда, егер мұндай хабарлама көрінеу жалғандықпен, мысалы, қандай да бір преференциялар алу немесе жауапкершілікті болдырмау мақсатында ниетпен жасалса, онда Банктің мұндай қызметкеріне осы Саясаттың ережелеріне және ҚР заңнамасына сәйкес ықпал ету шаралары қолданылатын болады.

6-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер

22. Банкте қызметкерлердің және Банк басшылығының қызметтік міндеттерін орындауына байланысты, рұқсат етілген және рұқсат етілмеген сыйлықтардың тізбесі мен өлшемдерін, сондай-ақ оларды қабылдау/сыйға тарту себептерін қамтитын іскерлік қарым-қатынас процесінде сыйлықтар мен қызметтерді алу/ұсыну саласындағы реттеудің негізгі міндеттері, ережелер мен шектеулер белгіленген.

23. Ешқандай жағдайда сыйлықтар беру/алу қызметкердің/Банктің уәкілетті органының/тұтастай алғанда Банктің беделіне теріс әсер ете алатын жасырын сыйақы болмауы тиіс.

24. Отбасы мүшелеріне, отбасы мүшелері болып табылмайтын туыстарына немесе Банк қызметкерінің басқа да жақын адамдарына осындай қызметкердің Банктегі қызметтік және лауазымдық міндеттеріне байланысты қандай да бір іс-әрекет (әрекетсіздік) жасауына байланысты берілген сыйлықтарға жол берілмейді.

25. Сыйлықты алу/беру мүмкіндігін бағалау кезінде әрбір қызметкер келесі қағидаттарды басшылыққа алуы тиіс:

1) себептің Банкте айқын және жалпы қабылданған себептерге сәйкестігі;

2) сыйлық алуға/ұсынуға байланысты Банк қызметкерінің, контрагенттің, клиенттің, Банк әріптесінің шешімдерінің объективтілігіне және/немесе міндеттемелерінің туындауына ықпал ету қабілетінің болмауы;

3) сыйлық құнының ақылға қонымды болуы.

26. Банктің өкілдік шығыстары, оның ішінде іскерлік қонақжайлылық Банк атынан және оның есебінен жүргізілуі мүмкін, ал сыйлықтар мен қызметтер Банктің атынан және оның есебінен ұсынылуы немесе көрсетілуі не жеке тұлғалар мен ұйымдардан, оның ішінде Банкпен іскерлік қарым-қатынасы бар немесе осындайларды құруға ұмтылатын жеке тұлғалардан және ұйымдардан қабылдануы мүмкін, тек төменде көрсетілген өлшемдердің жиынтығы сәйкес келген жағдайда ғана:

1) өкілдік шығыстар мен сыйлықтар Банк қызметінің заңды мақсаттарымен, мысалы, бизнес-жобаларды таныстыру немесе аяқтау, келісімшарттарды табысты орындау не жалпы қабылданған мерекелермен тікелей байланысты;

2) өкілдік шығыстар мен сыйлықтар қабылданған іскерлік практикаға сәйкес келеді және іскерлік қарым-қатынас нормаларының шеңберінен шықпайды (гүлдер, жарнамалық немесе имидждік сипаттағы кәдесыйлар және т. б.);

3) Банк атынан өкілдік шығыстар мен сыйлықтардың құны қалыпты болуы және өткізілетін іс-шаралардың мақсаттары мен ауқымына немесе оқиғаның маңыздылығына жауап беруі тиіс, құнды анықтау тәртібі Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырылуы тиіс;

4) өкілдік шығыстар мен сыйлықтардың мақсаты қызмет көрсеткені үшін жасырын сыйақы, іс-әрекет (әрекетсіздік), жол беру, қамқоршылық, құқық беру, мәміле, келісім, лицензия, рұқсат беру немесе өзге де ұқсас шешімдер туралы белгілі бір шешім қабылдау немесе алушыға өзге де заңсыз мақсатта ықпал етуге әрекет жасау болып табылмайды;

5) өкілдік шығыстар мен сыйлықтар банктің іскерлік беделіне нұқсан келтірмейді;

6) өкілдік шығыстар мен сыйлықтар осы саясаттың принциптері мен талаптарына, кәсіби этика принциптерін және іскерлік қарым-қатынастың этикалық нормаларын, Банктің өзге де құжаттарын, сондай-ақ ҚР заңнамасын айқындайтын Банктің ішкі нормативтік құжаттарына қайшы келмейді.

27. Банк және оның қызметкерлерінің, Банк өкілдерінің атынан үшінші тұлғаларға ақша түрінде (қолма-қол/қолма-қол емес) және валюта түріне қарамастан сыйлықтар жасауға жол берілмейді.

28. Банкте қайырымдылық /демеушілік қызметті жүзеге асыруға жүйелі тәсіл қалыптасқан, қайырымдылық/демеушілік қызметті жүзеге асыру процесінің қатысушылары мен негізгі бағыттары анықталды.

29. Банк қызметкерлері қайырымдылық мақсатында тауарлар мен қызметтерді жеткізу, техникалық көмек көрсету, оқыту немесе қаржылық қолдау көрсету нысанында жарналар жасауға құқылы. Дегенмен, банкте көмек алушы банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес адал қайырымдылық қоры немесе өзге ұйым болып табылуы, ал банкте осы қор немесе өзге ұйым Банктің құжаттарына сәйкес пайда табу үшін тікелей немесе жанама түрде басқарылады, оның ішінде мемлекеттік қызметші немесе онымен тығыз байланысты Тұлғалар деп пайымдауға негіз болмауы үшін шаралар қабылданады. Банк қызметкерлері Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес банктің атынан қайырымдылық жарналарын енгізгенге дейін банктің уәкілетті органының жазбаша мақұлдауын алуы тиіс.

30. Банктің қайырымдылық салымдарын, қайырымдылықтарды, сондай-ақ демеушілік қызметті ұсыну тәртібі Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады. Банктің уәкілетті органы көрсетілген мақсаттарға қаражат бөлінуін бақылауды жүзеге асырады.

31. Банк саяси және діни ұйымдардың қызметіне қатыспайды және олардың қызметін қаржыландырмайды. Банк аумағында қандай да бір саяси партияның немесе кандидаттардың пайдасына үгіт жүргізуге, сондай-ақ қызметкерлердің өздерінің діни және саяси көзқарастары мен нанымдарын таратуына жол берілмейді.

32. Банк қызметкерлеріне банк атынан сыйлықтар беруге, саяси мақсатта жарналар жасауға не Саяси партиялар немесе саяси лауазымдарға кандидаттар үшін ойын-сауық іс-шараларын ұйымдастыруға тыйым салынады.

33. Сыйлықтар мен өкілдік шығыстар саласындағы өзге мәселелер Банктің тиісті ішкі нормативтік құжаттарымен реттеледі.

7-тарау. Жауапкершілік

34. Банктің басшылары мен қызметкерлері атқаратын лауазымына қарамастан, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарының сақталуына, сондай-ақ оларға бағынысты адамдардың осы қағидаттар мен талаптарды бұзатын іс-әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) дербес жауапты болады.

35. Банктің құрылымдық бөлімшелерінің басшылары өз бөлімшелерінің құзыреттері шеңберінде өз бөлімшелері қызметкерлерінің осы құжаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауын бақылайды.

36. Осы Саясатта айтылған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар, өзге де құқыққа қарсы әрекеттер жасағаны үшін тұлғалар ҚР заңнамасында белгіленген тәртіппен әкімшілік, қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін. Банк қызметкерлері ҚР заңнамасына, еңбек шартына сәйкес тәртіптік жауапкершілікке тартылуы мүмкін. Сондай-ақ ҚР Азаматтық заңнамасымен қарастырылған шаралар қолданылуы мүмкін.

8-тарау. Қорытынды ережелер

37. Өзгерістер мен толықтырулар ҚР заңнамасының талаптарына және Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес қажеттілігіне қарай саясатқа енгізіледі.

38. Банк осы саясатты банктің ресми сайтында еркін түрде орналастырады, сыбайлас жемқорлықтың барлық көріністеріне және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға төзбеушілік туралы ашық мәлімдейді, барлық контрагенттердің, банк басшыларының, қызметкерлерінің және өзге де тұлғалардың осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауын қолдайды, сондай-ақ ақпараттандыру және оқыту жолымен қоғамда және Банк қызметкерлерінің арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет деңгейін арттыруға жәрдемдеседі.

39. Саясаттың ережелерін Банктің лауазымды тұлғалары, құрылымдық бөлімшелерінің басшылары және қызметкерлері қатаң сақтауы тиіс.

40. Осы Саясатта көрініс таппаған барлық мәселелер бойынша Банк ҚР заңнамасын және Банктің ішкі құжаттарын басшылыққа алады.